

گرم شدن روابط ایران - آمریکا با سال ها مذاکرات پشت صحنه

نویسنده: جی سلیمان ، کارول ای لی
 روزنامه اعتماد، شماره 2823، یکشنبه نوزدهم آبان ماه 1392 ، صفحه 6

انتشار دیدگاه هاو مقالات نشریات خارجی و صاحب نظران خارجی در روزنامه اعتماد به معنای تایید تمام محتوای آن مطالب نیست بلکه باهدف اطلاع رسانی و انتشار برخی دیدگاه ها منتشر می شود. کاخ سفید اعلام کرد تماس تلفنی باراک اوباما رییس جمهوری آمریکا، با حسن روحانی همتای ایرانی خود در اوایل پاییز امسال به مثابه یک نقطه عطف در سیاست خارجی بود که دیپلماسی در آخرین لحظات را سرعت بخشید. اما فاش شد که این گفت وگویی تاریخی پیچیده تر از آن بود که قبلاطراحی شده بود. مقامات ارشد شورای امنیت ملی طرح چنین تحویلی را از ماه ها قبل ریخته بودند: برگزاری یکسری از جلسات محرمانه و تماس های تلفنی و برگزاری مجموعه یی از گفت وگوها با پادشاهان عرب، ایرانیان تبعیدی تا گفت وگو با دیپلمات های سابق آمریکا. آقای اوباما به پونت تالور متخصص دولت خود در مسائل ایران وکالت داد، برای برخی از مواقع جلسات مستقیم و مکالمات تلفنی با مقامات وزارت امور خارجه ایران، کسانی که مردم درباره آنها بیشتر می گویند، داشته باشند. مقامات ایالات متحده و خاورمیانه می گویند، برخی از ارتباط ها در پایتخت باستانی عمان، مسقط، یعنی کمتر از 200 مایل آن طرف آب های لاجوردی خلیج فارس از خط ساحلی ایران برگزار شد.

آقای تالوار، یک هندی آمریکایی است که به شدت سیاست ایران را دنبال می کند و گاهی یک پیام فشرده را برای طرف های ایرانی اش منتقل کرده است. آقای تالوار درباره نقش خود در دیپلماسی ایران کمتر اظهارنظر کرده است. مطابق مبادلاتی که بین مقامات ایران و ایالات متحده در جریان است، کاخ سفید نیز از طریق دیگر مشاوران ارشد اوباما از جمله سوزان رایس، مشاور امنیت ملی، به تهران متصل شده است. خانم رایس که از 2009-2013 به عنوان سفیر ایالات متحده در سازمان ملل متحد بود به درخواست اوباما، روابط خود را با همتای ایرانی خود تقویت کرد. همان گونه که مقامات ایران و آمریکا این ارتباطات را برای تماس تلفنی سپتامبر بین روسای جمهور ایران و آمریکا تقویت کردند. شبکه پیچیده ارتباطات به سوق یافتن مراحل اخیر به سمت ایجاد روابط حسنه ایران و آمریکا کمک کرد. از اواخر ماه سپتامبر، مقامات ارشد آمریکایی و ایرانی سه مجموعه مذاکرات مستقیم در موضوع هسته یی برگزار کرده اند. دور چهارم نیز هفتم و هشتم نوامبر در ژنو به عنوان بخشی از مذاکرات گسترده بین ایران و گروه 5+1 برگزار شد. اجرای مذاکرات دیپلماتیک سری منعکس کننده ظرافت و ریسک مساله برای کاخ سفید است که دولت آقای اوباما دنبال می کند. در

حال حاضر، حداقل دولت کمی از پیشنهادهای خود به تهران را به برخی از متحدین خاورمیانه خود، به ویژه اسرائیل و عربستان سعودی افشا کرده است، آنها که تصمیم گیری‌ها درباره این موضوع را در ارتباط با امنیت خود می‌دانند. مقامات ایالات متحده معتقدند انسداد مذاکرات موفقیت آمیز یا حملات نظامی، می‌تواند برنامه هسته‌ی ایران را تا اندازه‌ی توسعه دهد که تابستان آینده تهران به عنوان یک کشور سلاح هسته‌ی عملا ظهور کند. هر چند تهران بارها دنبال کردن تولید سلاح‌های هسته‌ی را تکذیب کرده است. آقای تالوار، که دستیار ویژه رییس جمهور و مدیر ارشد شورای امنیت ملی در مسائل ایران، عراق و کشورهای حوزه خلیج فارس است، انتخابی منطقی برای انتقال پیام‌های پنهانی کاخ سفید به تهران بود، دیپلمات‌ها و دانشگاهیان که با او کار کرده‌اند این را می‌گویند. پیش از این، آقای تالوار یکی از کارکنان ارشد کمیته روابط خارجی مجلس سنا بود، که آن زمان ریاستش را جو بایدن دموکرات برعهده داشت که در حال حاضر معاون رییس جمهور است. آقای تالوار همزمان با کار برای مجلس سنا، عضو یک گروه کوچک از دانشگاهیان امریکایی، مقامات کنگره و دیپلمات‌های بازنشسته بود که در دوران ریاست جمهوری جورج دبلیو بوش با مقامات ایرانی ملاقات داشتند. سایر امریکایی‌های برجسته که در مذاکرات دوران بوش بودند ویلیام پری، وزیر دفاع سابق امریکا، توماس پیکرینگ، معاون وزارت امور خارجه در دولت کلینتون و فرانک ویسنر سفیر سابق در مصر بودند. جلسات در اروپا برگزار می‌شد، ابتدا در استکهلم پایتخت سوئد، آنها یک گروه بین‌المللی را سازمان داده بودند که شامل جمعی می‌شد که متمرکز بر تبادل فرهنگی و حل تعارض بود: انجمن سازمان ملل، یک سازمان مستقل که از حکم سازمان ملل حمایت می‌کرد و یوگواش یک سازمان بین‌المللی خلع سلاح. طرف‌های امریکایی و ایرانی در هتل‌ها و سالن‌های کنفرانس به دنبال فرمولی برای مهار بحران بر سر برنامه هسته‌ی ایران و جلوگیری از جنگ جمع می‌شدند. شرکت کنندگان در مصاحبه‌ها می‌گفتند که راه حل کلیدی، به رسمیت شناختن تمایل تهران برای فناوری‌های هسته‌ی ضمن رفع نگرانی‌های غرب، در زمینه آنچه که گفته می‌شود ایران در حال توسعه سلاح اتمی است، بود. کسانی که حضور داشتند می‌گویند شرکت کنندگان امریکایی به سطح بالایی مشارکت با ایران تشویق می‌شدند. جواد ظریف، که اکنون وزیر امور خارجه ایران است به سازماندهی برخی از کنفرانس‌ها کمک می‌کرد. علی اکبر صالحی، رییس فعلی سازمان انرژی اتمی ایران از دستیاران محمود احمدی نژاد، رییس جمهور پیشین ایران نیز در آن جلسات حضور داشتند. ویلیام لورز که به عنوان رییس انجمن سازمان ملل و سازمان دهنده ملاقات‌های آقای تالوار در سال‌های 2002 تا 2006 کار کرده، می‌گوید بخش عمده‌ی این از آنچه که هنوز ما درباره آنها به عنوان عناصر یک معامله بحث می‌کنیم، به خوبی درک شده‌اند. آقای تالوار در سال 2008 به تیم اوباما و بایدن پیوست که آقای اوباما در رقابت‌های انتخابات ریاست جمهوری، مذاکرات مستقیم با رهبران ایران بر سر برنامه هسته‌ی ایران را پیشنهاد داد. مدت کوتاهی پس از ورود آقای اوباما به کاخ سفید در سال 2009، وی دو نامه شخصی به آیت الله علی خامنه‌ای، مقام معظم رهبری ایران فرستاد که امریکا به دنبال تغییر رژیم ایران نیست و می‌خواهد مناقشه هسته‌ی بی‌طرفانه حل و فصل شود. دولت اوباما در آن زمان تنها آقای خامنه‌ای را داور نهایی در سیاست خارجی ایران می‌دید. دیپلماسی ایالات متحده با ایران پس از انتخابات ژوئن و پیروزی آقای روحانی سرعت بیشتری گرفت. وعده انتخاباتی آقای روحانی بهبود روابط با غرب بود. آقای اوباما به سرعت به دنبال سرمایه‌گذاری روی آنچه که او به عنوان یک گشایش می‌دید، کرد. تنها چند روز پس از مراسم تحلیف آقای روحانی، عمان سلطان قابوس بن سعید آل سعید، به عنوان میانجی به تهران سفر کرد و به ایران درباره تمایل کاخ سفید برای مذاکره مستقیم تاکید کرد. در همان هفته، جفری

فلتمن يك مقام ارشد سابق وزارت امور خارجه آقای اوباما به عنوان بخشي از يك ماموریت سازمان ملل متحد به ایران سفر کرد، که با برخورد غافلگیر کننده و متفاوت از سوي ديپلمات هاي ایرانی روبه رو شد که از تعامل با واشنگتن حمایت مي کردند. انتخاب آقای روحاني همچنين انرژی دوباره يي به امريکايي ها و ایرانیان بخشيد که از سال ها قبل همراه با آقای تالوار در اروپا ملاقات داشتند. مقامات امريکايي و اروپايي درباره ديپلماسي فعلي آقای تالوار مي گویند آنها باور دارند که آقای اوباما به دنبال ساخت ارتباطاتي است که آقای تالوار در استکهلم تاسيس کرد و بحث ها در آنجا برگزار مي شود. آقای ظريف، در حال حاضر وزير امور خارجه ایران، از اين تماس هاي مشابه، به ویژه از طريق انجمن آسيا در نيويورک براي برقراري ارتباط با کاخ سفيد و وزارت خارجه امريکا استفاده مي کند. انجمن آسيا و شوراي غير دولتي روابط خارجي ميزگري براي آقایان روحاني و ظريف در حاشيه نشست مجمع عمومي سازمان ملل متحد در ماه سپتامبر برگزار کردند. و از آنها براي تشریح برنامه هاي تهران به بازرگانان امريکايي، مقامات سابق دولتي، دانشگاهيان و روزنامه نگاران استفاده کردند. سوزان دي ماگي، معاون رييس انجمن آسيا که گفته مي شود به تسهيل ارتباطات بين آقایان روحاني و ظريف و دولت اوباما در ماه سپتامبر کمک کرد، مي گوید براي نخستين بار در 34 سال گذشته، به نظر مي رسد رهبران هر دو کشور همگام شده اند و يك معامله مي خواهند. کاخ سفيد مي گوید بحث با تهران درباره برنامه هسته يي پس از آنکه با محوریت آقای تالوار آغاز شد در ديپلماسي شتاب گرفته است. او در تمام مذاکرات رسمي انجام شده بين ایران و 5+1، از سال 2009 نماينده کاخ سفيد بود. آقای اوباما تابستان گذشته اعلام کرد به رييس جمهور جديد ايران نامه ارسال کرده است با تاکيد بر تمايل واشنگتن براي پايان دادن به مناقشه هسته يي صلح آميز و آقای روحاني با احساسات مشابه پاسخ داده است. در عين حال آقای ظريف، که از سال 2000 به عنوان سفير ايران در سازمان ملل خدمت کرده، با مقامات سياست خارجي امريکا رابطه برقرار کرده است. همچنين آقای حسين موسويان، ديپلمات سابق ایرانی و استاد مدعو فعلي در دانشگاه پرینستون در ايالات متحده از سال 2010 با نوشتن و اظهارنظر براي مخاطبان امريکايي درباره رئیس يك معامله احتمالي هسته يي و ايجاد روابط حسنه بين ایران و غرب، به ديپلماسي با ايالات متحده کمک کرده است. مقامات ايالات متحده و اروپا گفته اند حضور او به درك غرب از موضع ايران کمک کرده است، او که قبلاز نزديک با آقایان روحاني و ظريف کار مي کرد. جورج پرکونويچ از موسسه کارنگي براي صلح بين المللي مي گوید: حسين به عنوان يك دارايي غير منتظره ظهور کرد. با وجود جريان خون بد بيني بين واشنگتن و تهران، خانم راييس و محمد خزاعي، همتاي ایرانی او درصدد برآمدند تا تنش منطقه يي مانند محاسبات غلط کشتي هاي نيروي دريائي امريکا و ايران در خليج فارس که ممکن بود از مذاکرات جلوگیری کند را آرام کنند. در ماه سپتامبر، دو ديپلمات نزديک از طريق تلفن هماهنگ سعي کردند نشست مستقيم بين اوباما و آقایان روحاني در حاشيه گردهمايي سازمان ملل متحد را ترتيب دهند. خانم راييس و آقای خزايي براي نخستين بار سعي کردند يك اتاق در مقر سازمان ملل متحد براي يك ملاقات کوتاه بين روساي دو کشور پيدا کنند. در عوض دو طرف در نهايت به يك تماس تلفني قبل از پرواز آقای روحاني به سمت تهران در 27 سپتامبر موافقت کردند. آقای تالوار يك تيم از کارشناسان تحريم هاي امريکايي و هسته يي که در اواخر اکتبر با ایرانیان در وين ملاقات داشتند را رهبري کرد و براي شرکت در مذاکرات بين گروه 5+1 و ايران به ژنو آمد. مقامات درگير در ديپلماسي مي گویند تفاوت هاي عمده هنوز وجود دارند که نیازمند ساختن پل ارتباطي قبل از توافق درباره برنامه هسته يي ايران هستند. با اين حال، مقامات ايالات متحده مي گویند لحن بحث به طور چشمگيري تغيير کرده است، که دستاورد آقای تالوار است.

ترجمه و تلخیص در گروه جهان «اعتماد»

این مطلب و عناوین مرتبط با آن را در نشانی زیر ببینید:

<http://www.magiran.com/npview.asp?ID=2845655>

بانك اطلاعات نشریات کشور صرفاً وظیفه اطلاع رسانی را برای خود قائل است. مسئولیت اخبار و نوشته ها بر عهده نویسندگان و منبع نقل خبر یا مطلب است.
info@magiran.com

قلم مناسب چاپ بستن

